

μεταβληθή. Τὰ σαρίκια καὶ τὰ ξίφη, οἱ πελέκεις καὶ τὰ τύμπανα καὶ τὰ τοπούζια, ὁ Χατζῆ Μπεντάς καὶ ὁ Μωάμεθ, καὶ ὁ Ντορμπαλῆς μὲ τὰς σημαῖας καὶ τὰ τρόπαιά του ἔξηναψαν τὴν φαντασίαν μου. Μετεφέρθην εὐθὺς εἰς ἄλλην ἐποχήν, ὅτε τ' ἥγρια πάθη τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ κατεπλημμύρουν τὰς δύο ἡπείρους, σύροντα ὅπισθέν των βασιλεῖς καὶ στρατηγοὺς καὶ ἀνορθοῦντα ἐπὶ ἑρεπίων ὀλόκληρον ἐγγίστικήν θρησκείαν. Καὶ ὡς ἔθλεπα ὅπισθε ἐρχόμενον τὸν ἀλθανὸν ἐν σπουδῇ καὶ τὸν ἵππον φέγγοντα ὑπερηφάνως καὶ τὴν πεδιάδα μὲ τὰ ἡσυχαχωρία της ἐμπρός μου, ἐπιστευσα πρὸς στιγμὴν ὅτι κατέβαινον ἀκατάσχετος ἀπὸ τοῦ τεκέ, σπου μὲ περιέζωσε τὴν ῥομφαίαν ὁ Σεΐχ καὶ ηὐλόγησε τὴν σημαίαν μου, σπεύδων νὰ κατακτήσω ὀλόκληρα βασίλεια.

Τόρα ὅμως βλέπω ὅτι δὲν κατέκτησα παρὰ τέσσαρας μόνον σελίδας τῆς Εστίας!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΉΧΩ

Φυλλομετρῶ τὴν "Ἐκθεσιν τῶν πεπραγμένων τὴν τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος, ιδρυθείσης πρὸ ἔτους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης καὶ συσπεύσης, ὡς γνωστόν, «τὴν ἡμικήν, διανητικήν καὶ ὑλικήν βελτίωσιν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς καθειργμένων ἀδελφῶν.»

Ἐξ ὅλων τῶν πρὸς τοὺς ἀποκλήρους τούτους πολυεδῶν εὑρεγετημάτων τοῦ φιλανθρωπικοῦ σωματείου, τὸ σημαντικώτερον εἶναι βεβαίως ἡ ἴδρυσις ἰδιαιτέρου τμήματος παιδῶν καὶ ἐφήβων ἐν ταῖς φυλακαῖς Συγγροῦ, ἐν ᾧ ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι ἀγωνίζονται νὰ θεραπεύσωσι ψυχάς, αἱ ὄποιαι ἐνωρίες ἔδειξαν συμπτώματα σῆψεως. Καὶ ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐκφωνηθέντος κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐφηβεῖου τούτου ὑπὸ τῆς Κας Καλλιόπης Κεχχαϊκ, προσέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, καὶ τῶν ἄλλων σχετικῶν ἐκθέσεων, οἱ ἀγῶνες οὗτοι στέφονται ὑπὸ ἐπιτυχίας εὐέλπιδος. Οἱ νεαροὶ κακούργοι φαίνονται πράγματι μετανοοῦντες καὶ σωφρονιζόμενοι μανθάνονται γράμματα, φάλλουσι πρὸς ὄργανον, προσεύχονται, ἔξουμολογοῦνται, κοινωνοῦσι καὶ τὸ κυρώτερον, ἐργάζονται. Καὶ οὐκ εἶναι πολὺ δύσκολος ὁ μὴ παραδεχόμενος, ὅτι οἱ οὐτός τοις διάγοντες καὶ εὐζωούντες εἰς τὰ σωφρονιστήρια, θάποδδονται μετά τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς των εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀν̄ ἔχι κακόν οὐδὲν διαφέροντες τῶν ἐναρέτων καὶ τιμών, ἀλλὰ πάντως γρηστότεροι παρ' ὅτι ἐὰν ἔξηκολούθουν ὡς πρότερον ἀναστρεφόμενοι μετά τῶν ἄλλων καταδίκων ἐν πάσῃ φαύλοτητι καὶ δικθυρῷ καὶ ὑπὸ τοιςύτων διδασκάλων προσαλειφόμενοι εἰς τὸ ἔργον τῆς κατὰ τῆς κοινωνίας ἐπαναστάσεως, τοῦ ὄποιου τόσον ἐνθαρρυντικά ἔχουν παράσχει τὰ πρωτόλεια.

Ἄλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς βαρυποίνους, τοὺς ἐγκλείστους εἰς ἀθλίους καὶ βρωμεροὺς κλωθοὺς καὶ πρὸς τὰς δυστυχεῖς καὶ ἐλεεινὰς τροφίμους τῶν γυναικείων φυλακῶν, καὶ ἐν γένει πρὸς τοὺς «καθειρ-

γμένους ἀδελφούς» ἡ ἐν Χριστῷ Ἀδελφότης δὲν φέρεται μετὰ μικροτέρας φύλαστρογίας. "Οσον οἱ πόροι τῆς, οἱ πρὸς τὸ παρὸν περιωρισμένοι, τῇ ἐπιτρέπουσιν, ἀνακουοῦσι τὴν ὑλικήν των ἀθλιότηταν ἀλλὰ πολὺ πλουσιωτέρα εἰς ἡμικούς πόρους, τὴν ψυχικήν των λύπην ἐπιζητεῖ νὰ παραμιθήσῃ διὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀγάπης, ἐξαποστελλουσα μέχρι τῶν ὑγρῶν των καὶ σκοτεινῶν κευθυνῶν τὴν παρήγορον ἀκτίνα τῆς χριστιανῆς εὐσπλαγχνίας. Καὶ πόσας ψυγής ἡ θεῖα αὔτη ἀκτίς δὲν ήμπορεῖ νὰ εὕρῃ εὐαισθήτους! Καὶ πόσους δὲν είναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν σωματένους καὶ μεταξὺ τῶν ἀπολωλέτων! ..."

*

Ο Λομπρόζος καὶ ἐν γένεις ὁ πατέρις τῆς Ἑγκληματικῆς σχολῆς, φρονοῦσιν, ἡ μᾶλλον πλησιάζουν ν' ἀποδέξουν — διότι δὲν εἴναι βέβαια τὸ ἴδιον πράγμα — ὅτι παῖς ἐγκληματίας εἴναι ἀνθρωπός φρενοσθλαβής, ἔχων θεραπείας καὶ ἔχι τιμωρίας ἀνάγκην. Κατ' αὐτὸν αἱ φύλακαι πρέπει νὰ είναι ἀληθῶς, κυριολεκτικῶς σωφρονιστήρια καὶ ὁ νόμος, ὁ ἐγκλείσιν ἐν αὐταῖς τοὺς ἐκτρεπομένους, ν' ἀποδέλη πάντα ἐκδικητικὸν χαρακτῆρα. Τ' ἀνήδια υπόγεια, εἰς τὰ ἐποίηα εύρισκε φρικαλέαν ἥγιον ὁ κροταλισμὸς τῆς ἀλύσεως, ὁ ἔνορδες ἄρτος καὶ ἡ λάγηνος τοῦ ὑδατος παρὰ τὴν ἀθλίαν ἀγρυππούρωμήν, τὸ ἀπαλοῖσα σιδηρᾶ καὶ ἔλινα ἐργαλεῖα τῶν βασανιστηρίων, αἱ μηχαναὶ τοῦ βραδέος ἡ τοῦ ἀκαριαίου θανάτου, ἡ ἀγέλαστος ὅψις τοῦ δεσμοφύλακος, ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ ταφὴ ἐκείνη τοῦ ζῶντος — ἔτοις αὐτὰ εἴναι λείψανα ἐπογῆς βαρβάρου, τῆς ὁποίας δὲν πρέπει σήμερον ν' απομένῃ ἡ τύψις καὶ καταισχύνη. "Οπως ἔξειγιρθμένος δέοντας ὁ ἀνθρωπισμὸς τείνει νὰ καταργήσῃ τὸν σωματικὸν θάνατον, οὗτον καὶ προσχύμενος εἰς προσεγκές μέλιτον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ παραγήση ἀναγκαίων τὸν ψυχικόν, τὸν φοβερότερον, εἰς τὸν ὄποιον, ἀδίκως καταδικάζονται σὶ φρενοσθλαβεῖς ἐκείνους, οἱ ὄποιοι διαπράττουσι ἀδικήματα κατὰ τῶν θυγατρῶν. Καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀθλαβεῖς καὶ προσφεντεῖς παραφρεσύναι, τυγχάνουσι πάσης περιθάλψεως ἐντὸς θαλάμων κυανῶν, κατευνατικῶν, ἐν οἷς καὶ αὐτὰ τὸ ἀναπτύξευκτὸν δεσμὰ φροντίζουσι νὰ τοὺς καθιστῶσι γλυκέα καὶ ἀνώδυνα· τῶν ἄλλων τῶν συνθετωτέρων καὶ κεκαλυμμένων, ἐφ' ὃν βαρύνει ἀκόμη ἡ πρόληψις καὶ ἡ ἐκδίκησις, σκληρὰ εἴναι τοῦ τύχη καὶ πολυδάκρυτος ἐντὸς τῶν εἰρητῶν. Τὸ αἰσθημα καὶ δὸρθες λόγος ἐπαναστατοῦσι κατὰ τῆς τοιαύτης διακρίσεως. Χωρίζομεν αὐθιαρέτως εἰς δύο τάξεις ἀσθενεῖς τῆς αὐτῆς φύσει κατηγορίας—πασχόγοντας ὅλους κατὰ τὰ νευρικά κέντρα—καὶ τοὺς μὲν προσπαθοῦμεν νὰ θεραπεύωμεν, τοὺς δὲ ἀφίνομεν ν' ἀποθάνωσι. Διατί;

Ἐπὶ τοιαύτης τιγδὸς ἐπιστημονικῆς ἀρχῆς, τὴν ὄποιαν αἰσθηματικῶς πως ἀντιλαμβάνονται εἱ ἀγάθοι, εὐγενεῖς καὶ ἀνταπόρηγτοι ἀνθρωποί, — μεταξὺ δ' αὐτῶν ὅχι σπανίως καὶ σὶ μικροσχιλόδοξοι καὶ ἐπιδεικτικοί...—ἐσύστησαν τὴν ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητα καὶ οὐδενὸς φείδονται κόπου καὶ οὐδεμιᾶς διπλάνης ἵνα, ὡς εἴπομεν, βελτιώσωσι τὴν τύχην τῶν δυστυχῶν αὐτῶν ἀποκλήρων, τοὺς ὄποιους ἀγενούς ἐποίδες ἐγκαταλείπει ἡ ἐγωίστρια κοινωνία. "Η δυσκοίλα τοῦ τοιούτου ἔργου, πανταχοῦ μὲν προπάντων δ' ἐν

Έλλαδι όπου και διάστοις διληγώτερον ἀνεπτυγμένος και τη σκέψη κατάστασις τῶν φυλακῶν εἰς ὅλους γνωστή, μόνον πρὸς τὴν εὐγένειάν του καὶ τὸ ὑψός του ἀμιλλᾶται. Οὐ διεξερχόμενος τὴν λογοδοσίαν τῆς Ἀδελφότητος, τὴν μὴ συγκειμένην μόνον ἐξ ἀριθμῶν, αἰσθάνεται πολλαχοῦ τὸ δῆρος, τὸ ὄποιον προξενεῖ ἡ ἴδεα μεγάλης τινὸς ἀρετῆς. «Ἐν ταῖς εἰρηταῖς ταύταις— ἀναγνώσκω φυλακομετρῶν — ἔνθα σύνδεσται εἰσδύνει ἔμμα τομπαχεῖς καὶ συγκατεβάσεως, ἡγάσθημεν πολλάκις διὰ τῶν αὐθορμήτων ἡμῶν δακρύων καὶ συνηστάνθημεν τὸ θεῖον μέγεθος τῆς μεγάλης καὶ ἀληθοῦς φιλανθρωπίας... Ή παρουσίᾳ μας ἐπέβαλε τοῖς ἔχοντος εὐθύνην τὴν τάξιν καὶ καθαριότητα, ὃν εἶχον ἀπειρον ἀνάγκην. Εὔρομεν γυμνούς, ἀνυποδήτους καὶ ἐνεδύσαμεν. Εὔρομεν πάθη κατ' ἀληθήλων καὶ ἐφέραμεν τὴν εἰρήνην μεταξύ αὐτῶν. Εἴχον ἀνάγκην τῆς παραμυθίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρέσχομεν αὐτοῖς ἀρθοντα τὰ μέσα... Ενταῦθα κεῖται ἡ ἀγνή, ἡ ἀληθὴ φιλανθρωπία».

★

Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχουν πολλοὶ ἔχοντες ἀντίρρησιν. Εἴναι ὑψηλὸν καὶ εὐγένεις ἔργον, τὸ ὄποιον ἀξιοῦ παρὰ πάντων ἀνεπιεύλακτον ἔπαινον. Καὶ ὅμως πόσης ἐπιφυλάξεως εἶναι ἀνάγκη! Τὰ ζητήματα διαφέρουν. "Αλλα, βλέπετε, ὅμοιάζουν μὲ σφαίρας αἱ ἁποταῖα ὥπως καὶ ἀν τὰς στρέψετε παρουσιάζουν τὴν ιδίαν πάντοτε ὅψιν" καὶ ἀλλα ὅμοιάζουν μὲ κύρους, οἱ ὄποιοι πότε παρουσιάζουν ἐπίτειδα καὶ πότε κάψεις καὶ γωνίας. Καὶ ἂν θελήσωμεν ὀλίγον νὰ στρέψωμεν καὶ νὰ ἔξετάσωμεν τὸ ζήτημά μας, θὰ ἔωμεν ὅτι ὅμοιάζει περισσότερον πρὸς κύρον μὲ λείας μὲν καὶ στιλπνὰς πλευράς, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀποτόμους καὶ δεξιές γωνίας... "Ο, τὸ ἐκ πρώτης ἔψεως φαίνεται φιλανθρωπία, ἀκτρουσμός, δικαιοσύνη,—εἴναι συληρότης, ἐγωϊσμός, ἀδικία. Οἱ ἐν Ἐλλάδι ἐργαζόμενοι σήμερον ὑπὲρ τῆς βελτίωσεως τῶν φυλακῶν, ἐγκληματούσιν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ ἑταῖροι τῶν παρέγει ἀμέσως τὴν ιδέαν κομιτάτου τινὸς ἀναρχικοῦ, ἀντιπολιτευομένου τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος τῶν. Βλέπετε τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον καὶ αἰμοδιψῆ, τὸν ὄποιον πέντε-ἕπτα ἀνδρεῖς σεβαροὶ καὶ πολλάκις ἀγαθοὶ ὡς παιδία, ἀλλ' ὅμως ὑψίστου καθήκοντος λειτουργοῖς, στέλλουσιν εὐσταθεῖς καὶ ὅμορφοις εἰς τὰς φυλακὰς νὰ ἔκτισῃ τὴν ποινὴν τῶν κακουργημάτων του. 'Αλλ' ἀντὶ τοῦ δεσμοφύλακος τὸν παραλημθάνει ἀμέσως μία ἑταῖρία φιλανθρώπων καὶ ὡσεὶ διεμαρτυρομένη κατὰ τῆς νομίμου ἀποφάσεως καὶ ἀνευ δικαιώματος συγχωροῦσα, προσπαθεῖ καὶ τείνει ὀλοένα νὰ τῷ καταστῆῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν γλυκυτέρων καὶ μηδαμινωτέρων, δηλαδὴ ἀνωρεύεστερων, τὴν τιμωρίαν του. Διέτι αὐτὴ δὲν ἔξετάκει —τὸ λέγει ἑρτῶς—οἱ ἔχοντες ἐκνθρωπίας, ἀλλὰ μόνον ποὺ εὑρίσκεται. Εὔρισκεται εἰς τὰς φυλακὰς καὶ βασανίζεται ἀρχα πρέπει ν' ἀνακουφισθῇ. "Αγ ἐν τῷ μεταξὺ παρεμβάλλωνται ἀλλα καὶ ἀλλα, ἡ φιλανθρωπικὴ ἑταῖρία δὲν ἔξετάκει, δὲν καταδέχεται νὰ ἔξετάσῃ. 'Αναγράφει ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς τὸ δῆρον τοῦ Εὐρωγελίου «Ἐν φυλακῇ ἥμην καὶ ἦλθετε πρός με» μεθ' ὅσης περὶ τὴν ἐρμηνείαν εὐσυνείσησις καὶ οἱ ἵερεξετάσται τὸ περίθημον ἐκεῖνο «πᾶν ἔλλον μὴ ποιεῦν καρπόν ατλ», γιαρίς νὰ συλ-

λογισθῇ οὔτε μίαν φοράν ὅτι βεβαίως ὁ δικαιότατος Κύριος δὲν ἔννοει διὰ τούτου, ὅτι πρέπον εἶναι νὰ βασινίζεται γυμνὸν καὶ ἀνυπόδηπτον ἢ νὰ ταλαιπωρῇ ται ὑπὸ σκληροῦ αὐθέντου ἐν παιδίον πτωχόν, διότι ἔως τόρα δὲν διέπραξε τίποτε κακόν, καθ' ἣν στιγμὴν μὴν μαντίνει γράμματα καὶ ψάλλει καλοενδεδυμένον καὶ γρατασμένον ἐν ἄλλῳ παιδίον, τοῦ ὄποιον τὰ δρμέμυτα τὸ ἔκωνθησαν ἐνωρίς πρὸς τὰς φαυλοτέρας καὶ ἀγριωτέρας πράξεις. 'Η ἑταῖρία αὐτὴ καὶ πᾶσα δρματικὴ τῆς προκαλεῖ καὶ ἔξεγειρει τὸν κόσμον, ἀπειλεῖ τὰς βίσεις τῆς κοινωνίας, διαταράσσει τὴν ἰσορροπίαν τῆς ἀνθρωπίνης θήικης, καθ' ἣν στοιχειωδῶς ἀμείβεται ἡ ἀρετὴ καὶ τιμωρεῖται ἡ κακία. Τί λέγω; Αὐτὴ ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς τὰ σεσηπότα μέλη τὰ ὄποια τὸ κοινωνικὸν σῶμα ἀπέκοψε καὶ ἀπέρριψε μετὰ φρίκης, καὶ ἔχει τὸ ἀτιμώρητον θάρρος ν' ἀναφωνῇ πρὸς τὰ κακούργα πατίδια διὰ στέμματος τῆς κυρίας Προέδρου: «Παιδιά, σάξεις εἰπομένη πολλάκις νὰ εὐλογήσῃς τὸν Θεόν, στοιτις σάξεις ἔπειμψεν εἰς τὰς φυλακὰς ταύτας!» Δὲν σάξεις φαίνονται οἱ λόγοι αὐτοῖς τῶν φιλανθρώπων ὑδρεις κατὰ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τῆς κοινωνίας, κατὰ τοῦ Νόμου, κατὰ τῶν καλῶν καὶ τιμῶν ἀνθρώπων, οἱ ὄποιοι ὅση μόνον εἰς τίσην ἀλλὰ καὶ εἰς κατωτέρων τίθενται μοιράν τῶν ἀτέμων καὶ τῶν κακούργων; Καὶ δὲν εἶναι αἰσχυς διὰ κοινωνίαν, μήδις τὰ πρῶτα βήματα φέρουσαν πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ, μὲ τόσας ἐλλείψεις ἀκόμη καὶ πληγάς, καθιστώσας προσβληματικὴν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀμοιβὴν τῶν καλῶν, νὰ λαμβάνεται πρὸ παντὸς πρόνοια καὶ τόση νὰ καταναλαΐσκεται δύναμις καὶ ἐνέργεια πρὸς βελτίωσιν τῶν φυλακῶν, πρὸς ἐλάττωσιν κατὰ ποιὸν τῆς ποινῆς τῶν κακούργων, οἱ ὄποιοι πολυπληθεῖς καὶ θρασύτατοι τὴν λυμάνονται; Καὶ ίδού πῶς ἡ ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος, ἐγγαληματοῦσα ἀρνητικῶν καὶ ἀκουσιών, ἐπηλθεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὸ δῆρον τῆς μικροπολιτεικῆς, ἡ ἀποίας γάρις εἰς τόια συμφέροντα, ἀναλαμβάνει τὴν προστασίαν παντὸς κακούργου ψηφοφόρου, ἔχουσα ὡς μέλημα πάντοτε τὴν κατὰ ποσὸν ἐλάττωσιν τῆς ποινῆς του.

'Αλλ' ἔκτος ὅλων τούτων, τὰ ὄποια εἰμπορεῖ τις νὰ παραδεχθῇ ὡς πολὺ σχετικά, ἔχομεν καὶ ἔν αἰλλοιστρερον ἐπιγείρημα. 'Υπάρχουσα σήμερον ποινικόλογοι, ἐπιστήμονες ἐπίσης μεγάλοις ὡς δολοπρόξεος— ἐξ ὡν ἀναφέρομεν τὸν Γερμανὸν Μπίντικ,—οἱ ὄποιοι ἐν διαμέτροι ἀντιτιθέμενοι πρὸς τὰς θεωρίας καὶ τὰ συμπεράσματα τῆς Ἑγκληματολογικῆς σχολῆς, φρογεῦσιν ὅτι ὅλοι οἱ κακούργοι δὲν εἶναι φρενοεὐθάδεις, ὅτι ἀπὸ τοῦ νόμου οὐδέποτε πρέπει νὰ λείψῃ ἢ ἐκδικητικὸς χρωκτήρ' ὅτι ἡ σκληρότητος, ἡ ἀπάνθρωπος μάλιστα σκληρότητος τῶν ποινῶν, εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς ἡθικοποιίσεως τῆς κοινωνίας, καὶ ὅτι τέλος πάντων κακούργων στις αὐτῆς περισσότερον τῶν προστατευομένων των, ὅλοι οἱ φιλανθρώποι τῶν φυλακῶν.

Θὰ εἴητε ὅτι αὐτὰ εἶναι παλαιά καὶ ἀναπόδεικτα μεταφυσικά φελλίσματα, τὰ ὄποια δὲν παραδέχεται ἡ νεωτάτη κοινωνικὴ ἐπιστήμη. Εἶμαι σύμφωνος· 'Αλλὰ τοιαύτη τέλος πάντων εἶναι ἡ γνώμη τῶν περισσότερων ἀνθρώπων, τῶν δύο τοῦ ποιούντος τὴν φυλακήν μέσον της ἡθικοποιίσεως τῆς κοινωνίας, καὶ ὅτι τέλος πάντων κακούργων στις αὐτῆς περισσότερον τῶν προστατευομένων των, ὅλοι μὲ τὰς ἀποτέλεσματα τῆς εὐεργεσίαν, τῶν

θικών, διανοητικών και υλικών, τάξ έποιας έπεδαψιλένσατε, διδίκει τῶν ἀδέκων, καὶ ἀδελφῶν φονέων, πλαστογράφων, κλεπτῶν, βιαστῶν και ἀπαγωγέων....

★

Καὶ ἔχθισαν λοιπὸν τόσοι ἔντιμοι πτωχοὶ νὰ τοὺς ἐλεήσετε, τόσαι ἀθλιώτερες ἀναξιοπαθοῦσαι νὰ τὰς ἀνακουφίσετε, τόσαι ἀρεταῖ νὰ τὰς ὑποστηρίξετε, τόσαι καὶ πράξεις λησμονημέναι νὰ τὰς ἀνταμείψετε; «Ω, ναὶ...» Υπὲρ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ ζητεῖ σῆμερον ἡ κοινωνία νὰ ἐργασθῶσ τὰ ἐκλεκτά τῆς μέλης και ὅταν παρέλθῃ καὶ δὲς και ἡ τοικύτη ἐνέργεια καταλήξῃ εἰς εὔνοιαν ἀποτελέσματα, τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, εἰμπορεῖ νὰ ἐπιτραπῇ χωρὶς πολλὴν βλάβην και ἀδικίαν, και ἡ ἐπιείκεια πρὸς ἐκείνους οἱ ὄποιοι ἐπὶ τέλους ἀξιαν ἔπρεψαν ἀπολαμβάνουσι.

Αὐτὸς εἶναι τὸ συμβιβαστικὸν μαξ συμπέρασμα, τὸ ὄποιον ἐδύσκολεύθησαν ἵσως νὰ συναγάγωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἐν μέσῳ δύο ἀντιθέτων γνωμῶν, τὰς ὁρούσιας μετὰ τῆς αὐτῆς διαβέσσεως ὑπεστηρίξαμεν. Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς «ἀγνῆς και ἀληθοῦς φίλαγθρωπίας» δὲν ἔξηγτλήθη και πιστεύωντας διοθῇ ἀφορμὴν ἐπανέλθωμεν.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

γιγνομένων ἢ ἐμφωλευούσων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ. Η ποίησις εἶναι ἡ ἀνταπόδοσις, εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ὑπάρχειας μας». Τῷ δέ τὰ δράματα τοῦ «Ιθσεν, τὰ νεώτερα πρὸ πάντων, πρέπει νὰ τ' ἀκούη τις ὡς στόνους ἀπολυτρώσεως. Δὲν εἶναι φιλολογικὰ πράγματα, ὅγι. Παρ' οὐδὲνι συγγραφεῖ εύρισκει τις ἐνσεσαρκωμένην την ἀρχήν, ὅτι πᾶν τὸ γραφόμενον εἶναι πρᾶξις και δέον νὰ κρίνεται ὡς τοιαύτη. Τὸ δημιουργικόν ἐν τῇ ἰδιοφυΐᾳ τοῦ «Ιθσεν εἶναι πρὸ πάντων ἡθικὴ ἐνέργεια. Τὰ δράματα του εἶναι πρᾶξεις μετεννεγμέναι εἰς λέξεις — Δὲν εἶναι μέγας ποιητής, εἰμὶ διότι εἶναι μέγας ἀνήρ.

Αξιοσημείωτος εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς τοῦ «Ιθσεν δημιουργικότητος ἐν παραβολῇ πρὸς τὴν τοῦ ἑτέρου τῶν Νορβηγῶν ποιητῶν κορυφάσιον. Ο Βγιόργον, κατὰ τέσσαρα ἔτη νεώτερος τοῦ «Ιθσεν, ἐγένετο πολὺ πρὸ τούτου και εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς περιβλεπτος ἐν τῇ πατρίδι του. Τὸ πρώτον δημοσιευθὲν αὐτοῦ διήγημα, ἡ Συννόβη ἀπὸ τὸν «Ηλιόλοφον (Synnove Solbaken), ἐνέχει τοσούτῳ ἀκραιφνῆ γνῶσιν τοῦ βίου, ὅποιον διάγουσιν αὐτὸν οἱ ἀγροτικοὶ τῆς Νορβηγίας πληθυσμοί, αἱ δὲ ποιητικαι και ἡθιγραφικαι τοῦ διηγήματος εἰκόνες μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἐπισπόνται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν, ὥστε αὐτὸς μόνον ἡρκεσε ν' ἀναδείξῃ μέγαν τὸν συγγραφέα ἀμα τῇ πρώτῃ ἐμφανίσει του. Ολας διόλου τούναντίον ὡς πρὸς τὸν «Ιθσεν, ὃν ἐγνωρίσαμεν ἡδη ψευδωνύμως ἐκδόντα τὸ πρώτον του ἔργον.

Μολαταῦτα ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Βγιόργον δημιουργικὸν παροδική: «Ἐνωρὶς και τοῦτ' αὐτὸς προώρως εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ὁ ποιητὴς οὐτος ἐξηγητλήθη ἡδη σὺν τῇ ἐκδόσει τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων. Πρὸ τινῶν ἐτῶν τὸ κοινωνικὸν αὐτοῦ δράμα «Ἡ Χρεωκοπία» ἐπανηγύρισε θριαμβευτικὴν παρέλασιν ἐπὶ τῶν σκηνῶν ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Και ὅμως φιλολογικῶς ὁ Βγιόργον δὲν ἐκέρδησε διὰ τοῦ ἔργου τούτου τίποτε, τὸ ὅποιον νὰ μὴ κατείχεν ἡδη. Ότε ἐξέδιδε τὰ πρῶτά του ποιήματα, ἡ ποιητικὴ αὐτοῦ ἀνάπτυξις εἰχε φάσαι εἰς τὸ ἔσχατον αὐτῆς τέρμα, οὐδὲν δὲ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ ἔργων ὑπερτερεῖ ἐκεῖνα κατὰ τὴν ὥλην ἡ κατὰ τὸ είδος. «Αλλως τε ὁ Βγιόργον εἶναι διηγηματογράφος και λυρικὸς μᾶλλον ποιητὴς ἡ δραματικός.

Τούναντίον ἡ δραματικὴ πρὸ πάντων μεγαλοφυία τοῦ «Ιθσεν ἀνέπτυχθη βαθυτάδὸν και κατ' ὀλίγον, ὡς ἀληθῆς μεγαλοφυία. Ως ἐκ τούτου και ἡ ἀξία τῶν ἔργων αὐτοῦ προέβη αὐξανομένη μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ των. Εν τῷ ιστορικῷ δράματι τὴν ίψιστην αὐτῆς περιωπήν ἀντιπροσωπεύουσιν «Ο ἀνταγωνισταῖ περὶ τῆς βασιλείας», (Kongssæmnerne) δράμα, ἐν φ τὸ πρῶτον ὁ ποιητὴς ἀνέπτυξεν ἀπασαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν. Εν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀντιθέσας ὁ «Ιθσεν τὸν ἐπὶ τοῦ δι-